

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

SMEGENŲ UŽSIKONSERVAVIMAS SKELETUOTUOSE PALAIKUOSE: ATVEJO APRAŠYMAS

Darbo autorius. Gediminas GUMBIS, II kursas.

Darbo vadovas. Dokt. Rokas ŠIMAKAUSKAS, VU MF Biomedicinos mokslų institutas, Patologijos ir teismo medicinos katedra, Valstybinė teismo medicinos tarnyba.

Darbo tikslas. Aprašyti smegenų užsikonservavimo atvejį bei atlikti smegenų užsikonservavimo sąlygų ir požymių literatūros apžvalgą.

Darbo metodika. Literatūros ieškota PubMed duomenų bazėje naudojant funkciją: (*“brains” or “brain”*) AND (*“brain preservation” OR “preserved brain” OR “preserve” OR “preserved”*) AND (*“post-mortem” OR “post-mortem changes” OR “postmortem” OR “postmortem changes”*). Taip pat atlikta papildoma nesistemiška duomenų paieška.

Atvejo aprašymas. Osteologiniam tyrimui buvo pateikta nenustatytos tapatybės žmogaus kaukolė su stuburo kaklinės dalies slankstelių fragmentais. Kaukolė rasta vandens telkinio dugne, iš dalies panirusi į dumblą. Kaukolės tyrimo metu nustatyti vėlyvieji lavoniniai reiškiniai ir skeletavimosi požymiai, būdingi ne mažesniai nei 5 metų pomirtiniam intervalui.

Apžiūrint kaukolės ertmę, joje rasti du tamsiai rusvos spalvos, kietos konsistencijos galvos smegenų didžiųjų pusrutulių fragmentai, užpildantys mažiau nei 15 proc. kaukolės ertmės tūrio – 9,7 cm x 7,6 cm x 4,0 cm dydžio dešiniojo pusrutulio fragmentas ir 10,0 cm x 7,7 cm x 3,8 cm dydžio kairiojo pusrutulio fragmentas. Nuo fragmentų paviršių pašalinus dumblo ir smėlio nuosėdas, matoma išsilaikiusi pusrutulių anatominė forma su skiriamomis paviršinėmis struktūromis. Ant kaukolės ir slankstelių paviršių taip pat išlikę tamsiai rusvos spalvos, standūs minkštųjų audinių struktūrų fragmentai: sąnarių kremzlių, raiščių, sausgyslių, tarpslankstelinio disko, antkaulio, galvos ir nugaros smegenų kietojo dangalo, dantėnų, kraujagyslių sienelių.

Rezultatai. Įprastomis sąlygomis smegenų irimas vyksta sparčiai. Smegenų irimo makroskopiniai požymiai matomi praėjus kelioms paroms po mirties. Yrančios smegenys minkštėja, tampa trapios, sunkiai ištraukiamos iš kaukolės ertmės. Po keleto savaičių smegenų struktūra nebeskiriama. Dėl smegenų irimo spartumo, smegenų užsikonservavimo atvejai po mirties nėra dažni. Smegenų užsikonservavimas dažniausiai stebimas palaikuose, rastuose drėgnoje, anoksiniėje, molio turinčioje aplinkoje. Daroma prielaida, kad atvejyje aprašytų palaikų skeletavimasis galėjo vykti panašiomis sąlygomis. Smegenų užsikonservavimo mechanizmai nėra iki galo išsiaiškinti, smegenų užsikonservavimas gali įvykti dėl: džiūvimo, suledėjimo, suvarškėjimo, užsikonservavimo durpyne arba dėl nežinomų priežasčių. Literatūroje aprašytos iki 12000 metų senumo išsilaikiusios smegenys. Smegenų užsikonservavimas siejamas tiek su aplinka, kurioje yra palaikai, tiek su pačių palaikų savybėmis, pavyzdžiui, baltymų agregatų susiforma-

vimu. Išsamesnė cheminė atvejyje aprašomų palaikų analizė galėtų suteikti daugiau informacijos apie smegenų užsikonservavimo mechanizmą bei priežastis.

Išvados. Pateiktas retas smegenų užsikonservavimo atvejis skeletuotuose palaikuose. Smegenų užsikonservavimui turėti įtakos gali aplinka ar pačių palaikų savybės. Išsamesnis palaikų ištyrimas galėtų suteikti daugiau informacijos apie užsikonservavimo priežastis bei mechanizmą.

Raktažodžiai. Smegenys; užsikonservavimas; pomirtinis smegenų irimas.